

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

॥ श्रीलक्ष्मीपुंजचरित्रम् ॥

(मूल अने भाषांतर सहित)

(कर्ता—श्रीवर्धमानसूरि)

(द्वितीयावृत्तिः)

—:छपावी प्रसिद्ध करनारः—

पण्डित हीरालाल हंसाराज—जामनगर.

(सने १९३५)

मुद्रकः—श्रीजैनभास्करोदय प्रिन्टिंग प्रेस.

(वीरसंवत् २४६१)

किंमत ०-१२-०

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

॥ अथ श्रीलक्ष्मीपुंजचरित्रं प्रारभ्यते ॥

(कर्त्ता—श्रीवर्धमानसूरि)

भाषांतरकर्ता तथा छपावी प्रसिद्ध करनार—पण्डित श्रावक हीरालाल हंसराज (जामनगरवाला)

अस्तेयममृषावादपादपच्छायवत्पुनः । क्लेशनाशाय सेवध्वमध्वगा भववर्त्मनः ॥ १ ॥

अर्थः—हे संसारना मार्गमां चालनारा प्राणीओ ! बली सत्य वचनरूपी वृक्षनी छाया सरखा अस्तेय व्रतने क्लेशोना नाश माटे तमो सेवो ? ॥ १ ॥

आहितं स्थापितं नष्टं विस्मृतं पतितं स्थितम् । नाददीतास्वकीयं स्वमित्यस्तेयमणुव्रतम् ॥ २ ॥

अर्थः—धीरेलुं, थापण तरीके राखेलुं, खोवाइ गयेलुं, विमरी गयेलुं पडी गयेलुं अने स्थिर पडेलुं, एवं पारकुं द्रव्य लेवुं नही, तेने अस्तेय (अचौर्य नामनुं (त्रीजुं) अणुव्रत (जाणवुं) ॥ २ ॥

अस्तेयव्रतदुग्धाग्निमध्यस्थानकृतां सताम् । न स्याद्भवदवज्ज्वालाकलापस्तापहेतवे ॥ ३ ॥

अर्थः—अस्तेय व्रतरूपी क्षीरसागरनी वच्चे रहेता सज्जनोने संसाररूपी दावानलनी ज्वालाओनो समूह ताप आपनारो थतो नथी
अदत्तादानविरतिव्रतनिश्चयनिश्चलः । लक्ष्मीपुञ्ज इवाप्नोति सर्वः सर्वमचिन्तितम् ॥ ४ ॥

अर्थः—अदत्तादानविरमण नामना त्रीजा अणुव्रतना निश्चयमां अचल रहेला सर्व प्राणीओ लक्ष्मीपुंजनीपेठे सर्व कंडं अनुपम
वस्तुने प्राप्त थाय छे. ॥ ४ ॥

तथाह्यवितथारम्भधर्मिधर्मोर्मिनिर्मलम् । श्रीहस्तिपुरमस्ति श्रीनिरस्तान्यपुरं पुरम् ॥ ५ ॥

अर्थः—ते लक्ष्मीपुंजनुं उदाहरण कहे छे—सफल प्रारंभवाळा धर्मी मनुष्योना धर्मना मोजाओथी निर्मल थयेलुं, तथा शोभाथी
तिरस्कारेल छे बीजां नगरो जेणे, एवुं श्रीहस्तिपुर नामनुं नगर छे. ॥ ५ ॥

तस्मिन्नुदारदारिद्र्यसमुद्रासर्वे श्वरोऽभवत् । सुधर्म इति सद्धर्मरसैकमणिको वणिक् ॥ ६ ॥

अर्थः—ते नगरमां उदार दारिद्र्यनी छापवाळा सर्व नागरिकोमां मुख्य, अने उत्तम धर्मरूपी रसना महान् भाजनसरखो सुध-
र्मनामनो वणिक् वसतो हतो. ॥ ६ ॥

कैश्चिद्वराटकैः किञ्चित्क्रीत्वा विक्रीय चान्वहम् । कांश्चिद्वराट्काँल्लोभेऽर्जयन्कालं निनाय सः ॥ ७ ॥

अर्थः—केटलीक कोडीओवडे कंडक वस्तु लइने, तथा ते वेंचीने हमेशां ते केटलीएक कोडिओनो नफो मेळवीने (पोतानी आ-
जीविका चलावतोथको] समय बीताडतो हतो. ॥ ७ ॥

सधर्मचारिणी तस्य धन्याख्या धर्मचारिणी । अभूत्कार्योच्चये चित्ताधिपचित्तानुवर्तिनी ॥ ८ ॥

अर्थः—धर्माचरण आचरनारी, तथा कार्योना समूहमां (पोताना) स्वामीना हृदयने अनुसरनारी तेने धन्यानामनी स्त्री हती.

पत्रे पत्रे स्फुरन्तीभिर्विचित्राभिर्विभूतिभिः । चार्वङ्गीभिः कृतैर्गीतनृत्तवाद्यैः प्रसन्नया ॥ ९ ॥

रत्नावजमध्यवर्तिन्या दृग्भाग्यावधिरूपया । अगण्यपुण्यसंप्राप्यसर्वशङ्कारसारया ॥ १० ॥

श्रीदेव्या जिनमर्चन्त्या हृद्यं पद्महृदं हृदम् । स्वप्नेऽपश्यन्निशान्ते सा नृत्यद्वंद्वसामलोर्मिकम् ॥ ११ ॥

अर्थः—विविध समृद्धिथी पांदडे पांदडे स्फुरायमान थती मनोहर देवांगनाओए करेलां गायन, नृत्य तथा वाजित्रोथी प्रसन्न थयेली, ॥ ९ ॥ तथा रत्नोना कमलनी वच्चे बेठेली, दृष्टिना भाग्यनी अवधिसरस्वी, तथा अगणित पुण्योवडे प्राप्त थइ शके एवा सर्व शृंगारथी मनोहर देखाती, ॥ १० ॥ अने जिनपूजन करती एवी लक्ष्मीदेवीथी मनोहर देखातां. तथा नाचना हंसोथी निर्मल मोजांओषाळां, पद्महृदनामना सरोवरने तेणीए स्वप्ननी अंदर पाछली रात्रिए जोयुं. ॥ ११ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

स्वप्नं प्रेक्ष्य प्रमोदेन यान्भेजे पुलकाङ्कुरान् । तैरेवाङ्गीकृताङ्गीयं प्रबुद्धाख्यत्प्रियं प्रति ॥ १२ ॥

अर्थः—स्वप्न जोइने आनंदथी जे रोमांचना अंकुराओने तेणीए धारण कर्या, तेज अंकुराओवडे शोभितां शरीरवाळी एवी ते णीए जागीने ते स्वप्ननुं स्वरूप पोताना स्वामीने कहुं. ॥ १२ ॥

सोऽपि व्याख्यत्प्रिये पुत्रः श्रेयाञ्श्रीमान्महागुणः । स्वच्छाशयो जिनाधीशभक्तस्तव भविष्यति ॥ १३ ॥

अर्थः—अस्तेय व्रतरूपी क्षीरसागरनी वच्चे रहेता सज्जनोने संसाररूपी दावानलनी ज्वालाओनो समूह ताप आपनारो थतो नथी,

प्रीताथ धन्यमन्यासौ धन्यार्हद्वयानमानसा । दूरविद्राणनिद्रा तं निशाशेषमवाहयत् ॥ १४ ॥

लक्ष्मी-
पुंज

॥ ४ ॥

अर्थः—पछी खुशी थयेली, पोताने धन्य माननारी, तीर्थंकर प्रभुना ध्यानमां हृदयवाळी ते धन्या निद्राने दूर करीने बाकीना रात्रिना ते भागने व्यतीत करवा लागी. ॥ ४ ॥

तस्मिन्नहि विनिह्नुत्य कर्म लाभान्तरायिकम् । क्रियविक्रयतो लाभं स लेभे द्विगुणं वणिक् ॥ १५ ॥

अर्थः—ते दिवसे लाभांतराय कर्मने दूर करीने ते वणिके लेवा वेचवाना व्यापारथी बेवडो लाभ मेळव्यो. ॥ १५ ॥

इति व्यवहृतिक्कीडा वर्धमानधनः क्रमात् । सुधर्मः सुखलेशानां प्रथमातिथितां गतः ॥ १६ ॥

अर्थः—ए रीते व्यापार करवाथी वृद्धि पामता धनवालो ते सुधर्म वणिक् अनुक्रमे सुखना लेशोनो पहेलो अतिथि थयो, (अर्थात् थोडुं थोडुं सुख पामवा लाग्यो.) ॥ १६ ॥

धन्यायास्तनुकान्त्यैव गर्भोऽथ बुबुधे शुभः । शारदाम्भोदलेखाया गर्भस्थ इव भानुमान् ॥ १७ ॥

अर्थः—हवे ते धन्याना शरीरनी कांतिथीज, शरदऋतुना वादळांओनी रेखाना गर्भमां रहेला सूर्यनीपेठे ते गर्भ मनोहर जणावा लाग्यो. ॥ १७ ॥

सीमन्तोन्नयने वित्तचिन्तार्तः सोऽन्यदा वणिक् । पादाङ्गुष्ठेन गेहान्तर्विलक्षो व्यलिखन्महीम् ॥ १८ ॥

अर्थः—सीमंत करवामाटेना धननी चिंताथी पीडित थयेलो ते वणिक् एक दिवसे विलखो थयोथको पगना अंगुठाथी घरनी अंदर जमीन खोतरवा लाग्यो. ॥ १८ ॥

तदुल्लेखनखातायां स च क्षमायां व्यलोकयत् । कान्तकल्याणमाणिक्यमण्डलैराविलं बिलम् ॥ १९ ॥

चरित्रं

॥ ४ ॥

अर्थः—पछी एरीते खोतरवाथी खोदायेली जमीननी अंदर तेने चळकतां सुवर्ण, मणि, तथा मणिक्कयोना समूहोथी भरेलुं (एक) विल जोयुं. ॥ १९ ॥

विस्मयानन्दसंदर्भो मणिरुक्ममयं वणिक् । अमारं कारयामास वासवावासवस्ततः ॥ २० ॥

अर्थः—आश्चर्य अने हर्षथी उमंगमां आवेला ते वणिके तयारपछी इंद्रधुवन सरखुं रत्न अने सुवर्णमय घर बनाव्युं. ॥ २० ॥

रूपलास्येऽप्सरस्तुल्यो दास्ये विनयवामनः । तस्य सद्मनि दासीनां संघःसंघटितस्ततः ॥ २१ ॥

अर्थः—पछी ते सुधर्मवणिकना घरमां रूप अने नृत्यमां अप्सराओसरखो, तथा नोकरी बजाववामां विनयथी तम्र थयेलो दासीओनो समूह एकठो थवा लाग्यो. ॥ २१ ॥

तस्मिन्दातरि दातव्यमणिचारुत्वदर्शनात् । दातारोऽप्यर्थितां जग्मुः सीमन्तोन्नयनोत्सवे ॥ २२ ॥

अर्थः—(पोतानी स्त्रीना) सीमंतना महोत्सवमां ज्यारे ते वणिकू दान देवा लाग्यो, तयारे दान आपवानां रत्नोनुं मनोहरपणुं जो-इने (बीजा) दातारो पण याचकपणाने प्राप्त थया, (अर्थात् तेनीपासेथी ते रत्नोनुं तेओ दान लेवा आव्या.) ॥ २२ ॥

कूपं जलेष्विव विलं स्वर्णरत्नगणेषु तत् । कृष्यमाणेष्वपि वणिक् पूर्णमेव न्यरूपयत् ॥ २३ ॥

अन्वयः—जलने खेंची लेवा छतां पण कुवानीपेठे, स्वर्ण रत्नोनों समूह कहाडवा छतां पण ते वणिक ते विलने संपूर्णभरे-लुंज जोवा लाग्यो. ॥ २३ ॥

तद्भूतिमुदिता चिन्तासमकालासदोहदा । सुमुहूर्तेऽद्भुतं धन्या सुखेन सुषुवे सुतम् ॥ २४ ॥

लक्ष्मी-
पुंज

॥ ६ ॥

अर्थः—ते समृद्धिथी आनंद पामेली, तथा वखतेज संपूर्ण थया छे दोहदो जेणीना एवी ते धन्याए उत्तम मुहूर्तमां सुखे-
समाधे अद्भुत पुत्रने जन्म आप्यो. ॥ २४ ॥

दानाधिक्येन गीतादिचारुत्वेन च स व्यधात् । सुतजन्मोत्सवे श्रेष्ठी विस्मयं सुसदामपि ॥ २५ ॥

अर्थः—ते शे पुत्रजन्मना महोत्सवमां दानना अधिकपणाथी तथा गीत आदिकना मनोहरपणाथी देवोने पण आश्चर्य पमाडयुं.

लक्ष्मीपुञ्जमिवालोक्य तं सुतं कान्तिभिः पिता । महेन महता लक्ष्मीपुञ्जनामानमातनोत् ॥ २६ ॥

अर्थः—कांतिवडे करीने ते पुत्रने लक्ष्मीना पुंज (समूह) सरखो जोइने (तेना) पिताए महोटा उत्सवपूर्वक तेनुं “लक्ष्मीपुंज”
नाम पाडयुं. ॥ २६ ॥

कालकालोचितैर्भावैरचिन्त्योपस्थितैः शिशुः । अजातचिन्तादुःखोऽयं कामं कामवदैधत ॥ २७ ॥

अर्थः—अणर्चित्याज प्राप्त थयेला समयसमयना योग्य भावोथी, नथी थयेल चिंतानुं दुःख जेने, एवो आ बाळक सुखेसमाधे
कामदेवनीपेठे वृद्धि पामबा लाग्यो. ॥ २७ ॥

अस्पृशन्क्लेशकणभप्यरोदीन्न कदाप्यसौ । नित्यानन्दस्मितमुखः पित्रोः सुखकरोऽभवत् ॥ २८ ॥

अर्थः—क्लेशना लेशने पण नही स्पर्श करतो ते लक्ष्मीपुंज कोइ दिवस रडतो नही. अने हमेशां आनंदथी हसमुखो थइने
ते मातपिताने सुखदाइ थतो हतो. ॥ २८ ॥

कलाः प्रतिदिनं गृह्णन्कुतोऽप्युल्लसिताः सिताः । रुचिस्तोमतनुः सोम इवावर्धत दक्षिप्रयः ॥ २९ ॥

चरित्रं

॥ ६ ॥

अर्थः—क्यांयथी पण प्रकट थयेली निर्मल कलाओने हमेशां ग्रहण करतो, तथा कांतिना समूहयुक्त शरीरवाळो, अने नयनोने प्रिय लागतो, एवो ते लक्ष्मीपुंजकुमार चंद्रनीपेठे वृद्धि पामवा लाग्यो. ॥ २९ ॥

तत्तद्विक्तस्त्वमङ्गश्रीकलागुणगणोदयैः । कन्यास्तमागमन्नष्टौ दिग्भ्योऽष्टभ्यः स्वयंवराः ॥ ३० ॥

अर्थः—शरीरनी शोभा, कलाओ, तथा गुणोना समूहना उदयथी ते ते दिशाओना सार सरखा ते लक्ष्मीपुंजकुमारने आठ दिशाओमांथी स्वयंवररूपे आठ कन्याओ आवी. ॥ ३० ॥

नित्यं रत्नालये लीनो दर्शनस्पर्शनद्विषोः । नाबुध्यत स्वरूपं स तमिस्रतपनत्विषोः ॥ ३१ ॥

अर्थः—हमेशां रत्नोना बनावेलां मेहेलमां रहेनारा ते लक्ष्मीपुंजकुमारे दर्शन तथा स्पर्शना शत्रुरूप एवा अंधकार तथा सूर्यनी कांतिनुं स्वरूप पण जाण्युं नही. ॥ ३१ ॥

यद्यत्प्रीतिकरं सर्वं स तत्तदुपभुक्तवान् । यद्यदुःखकरं तत्तदबुबुधे सत्तयापि न ॥ ३२ ॥

अर्थः—जे जे आनंदकारक लागतुं, ते ते सगळुं ते भोगवतो हतो, अने जे जे दुःखकारक हतुं, तेनी ते हयाती पण जाणी शक्यो नही. ॥ ३२ ॥

प्रियाभिरेव संवृत्तनृत्तगीतादिसंमदः । कालं यान्तं स नाबोधि पञ्चोत्तरसुरो यथा ॥ ३३ ॥

अर्थः—(पोतानी) स्त्रीओएज करेलां नाटक तथा गीतो आदिकथी आनंदित थयेलो ते लक्ष्मीपुंजकुमार पांच अनुत्तर विमाननां देवनीपेठे जता कालने पण जाणी शक्यो नही. ॥ ३३ ॥

अचिन्तिताः कुतो भोगाः स्युर्ममेति कदाप्यसौ । अङ्गे प्रसुप्तः कान्तानां सुखी यावदचिन्तयत् ॥ ३४ ॥

तावद्विव्यतनुर्दिव्यचीराभरणभासुरः । कश्चित्पुमान्पुरः स्पष्टीभूय बद्धाञ्जलिर्जगौ ॥ ३५ ॥

अर्थः—आवा अचितित भोगो क्यांथी मने प्राप्त थया छे ? एम कोइक दिवसे ते सुखी लक्ष्मीपुंजकुमार, स्त्रीओना खोळामां सु-
तोथको जेटलामां विचार करतो हतो, ॥ ३४ ॥ एवामां मनोहर शरीरवाळो, तथा मनोहर वस्त्रो अने आभूषणोथी देदीप्यमान
कोइक पुरुष (तेनी) पासे प्रगट थइने हाथ जोडी कहेवा लाग्यो के, ॥ ३५ ॥ युग्मं ॥

धन्याकुक्षिसरोहंस गृहं सर्वश्रियां बृहत् । विद्यते विपदां दूरं मणिपुरं महापुरम् ॥ ३६ ॥

अर्थः—हे धन्या शेठाणीनी कुक्षिरूपी तळावमां हंससरखा लक्ष्मीपुंज ! सर्व लक्ष्मीओना महान् स्थानसखुं, तथा आपत्तिओथी
दूर रहेलुं मणिपुरनुं एक म्होडुं नगर छे. ३६

तत्रासीत्सार्थपः पुण्यधरो गुणधराभिधः । सोऽन्यदा विशदारुणस्य मुनेः पार्श्वं बनेऽगमत् ॥ ३७ ॥

अर्थः—ते नगरमां गुणधरनामनो पुण्यशाली सार्थवाह (रहेतो) हतो, एक दिवसे ते वनमां (पधारेला) विशदनामना गुनि-
पासे गयो. ॥ ३७ ॥

जन्तोः स्यादुःखदं द्रव्यहरणं मरणादपि । अथ सुकृतिभिः कार्यं चौर्यचर्याविमोचनम् ॥ ३८ ॥

अर्थः—माणिना द्रव्यनुं हरण मरणथी पण (तेने वधारे) दुःखदाइ थाय छे, माटे पुण्यशालीओए चोरीना कार्यनो त्याग करवो.

एवमाकर्ण्य पुण्यात्मा स विद्याधरसंसदि । अदत्तादानविरतिं व्यधात्तत्र तदा मुदा ॥ ३९ ॥

अर्थः—(ते मुनिना मुखी) एम सांभळीने ते पुण्यशाली गुणधर सार्थवाहे त्यां विद्याधरोनी सभामां ते समये हर्षथी, अणदी-
धेलुं पारकुं द्रव्य ग्रहण न करवानी (अस्तेयव्रत पालवानी) बाधा लीधी. ॥४९॥

पुरं प्राप्तः कदाप्येष विशेषधनकाङ्क्षया । देशान्तराय कस्मैचिद्भूरिभाण्डभरोऽचलद् ॥ ४० ॥

अर्थः—पछी नगरमां गयाबाद कोइक दिवसे ते विशेष धन मेळववानी इच्छाथी घणां करीयाणां लेइने कोइक देशांतरपते
चालवा लाग्यो. ॥४०॥

स्वदेशान्ते महाद्वगामस्मिन्सार्थे विशत्यथ । अश्वारूढः काचित्प्रौढपददण्डे व्रजन्पुरः ॥ ४१ ॥

दृष्ट्वासौ पतितां स्वर्णलक्ष्मण्यां मणिस्रजम् । व्रतभङ्गभयात्तस्यां न मुहुर्दृष्टिमप्यदात् ॥ ४२ ॥

अर्थः—पछी पोताना देशने सीमाडे ते सार्थ घाटां जंगलमां दाखल थयाबाद, घोडापर स्वार थइने कोइक लांबी पगकेडीपर
आगळ चालतांथकां, ॥४१॥ ते गुणधर सार्थवाहे एक लाख सोनाम्होरोनी किम्मतनी (त्यां) पडेली रत्नोनी माळा जोइने, पोताना
व्रतना भंगना भयथी तेणे ते तरफ वारंवार दृष्टि पण करी नही. ॥४२॥ युग्मं ॥

किं सार्थो याति दूरे यत् श्रूयते तुमुलोऽपि न । इत्यसौ जातहृद्दाहस्ततो वाहमवाहयत् ॥ ४३ ॥

अर्थः—शुं सार्थः दूर दूर जाय छे? के जेथी कंइ घोघाट पण संभळातो नथी, एरीते मनमां खेद पामतोथको ते त्यांथी
घोडाने (वेगथी आगळ) चलाववा लाग्यो. ॥४३॥

मार्गे हरिखुरोत्खाते स्वर्णपूर्णं स भूतले । ताम्रकुम्भं निभाल्याशु व्रतभङ्गभयाद्ययौ ॥ ४४ ॥

अर्थः—मार्गमां घोडानी खरीथी उखडी गयेलां पृथ्वीतलपर ते गुणधरसार्थवाह सुवर्णथी भरेला तांबाना कुंभने जोइने व्रत-
भंगना भयथी (ते लीधाविना) तुरत चालवा लाग्यो. ॥४४॥

सहसाश्वे मृते पापभीरुः सोऽचिन्तयत्तदा । मम वाहयतो वाहः प्रमीतोऽयं हतोऽस्मि हा ॥ ४५ ॥
अर्थः—एवामां अचानक घोडो मरी जवाथी पापथी डरेलो ते सार्थवाह विचारवा लाग्यो के, वेगवडे दोडाववाथी मारो आ
घोडो मृत्यु पाय्यो, अरेरे ! हुं तो हवे (जाणे) मार्यो गयो ! ॥४५॥

य एनं जीवयत्यश्वं ददे तस्मै निजं धनम् । इति ध्यायंश्च चालांघ्रिचारेणैष त्वराभरात् ॥ ४६ ॥
अर्थः—जे कोइ आ घोडाने जीवाडे, तेने मारुं धन आपी देउं, एम विचारतोथको ते गुणधर उतावळथी पगे चालवा लाग्यो.
तृषातुरस्तरौ बद्धां वीक्ष्य वारिभृतां दृतिम् । कस्येयं दृतिरित्युच्चैरुच्चचार मुहुर्मुहुः ॥ ४७ ॥
अर्थः—पछी तरसथी पीडायेलो ते एक वृक्षपर बांधेली जलथी भरेली मशक जोइने, आ मशक कोनी छे? एम वारंवार
म्होटेथी उच्चार करवा लाग्यो. ॥४७॥

दूरे गतस्य वैद्यस्य विभोर्वीक्षितुमौषधम् । नैवाहं ज्ञापयिष्यामि पिब तन्निर्मलं जलम् ॥ ४८ ॥
इत्यसौ शाखिशाखाग्रपञ्जरस्थशुकाननात् । आकर्ण्य कर्णौ पाणिभ्यां प्रच्छाद्य शुकमभ्यधात् ॥ ४९ ॥
अर्थः—औषधी शोधवा माटे दूर निकली गयेला, एवा मारा शेठ वैद्यनी आ मशक छे, हुं बिलकुल जणावीश नही, माटे
निर्मल जल तुं पी ? ॥ ४८ ॥

अर्थः—(ते) वृक्षनी डाळीनी टोचपर बांधेलां पांजरामां रहेला शुकना मुखथी एम सांभळीने ते गुणवर वने हाथवडे कर्णो हांकीने ते शुकने कहेवा लाग्यो के, ॥४९॥ युग्मं ॥

तृष्णा गृह्णातु मे प्राणांस्तेनादत्तं पुनः पयः । न पिबामि महापापमदत्तादानमुच्यते ॥ ५० ॥

अर्थः—तृषा भले मारां प्राणोने हरीले, परंतु तेणे नही दीधेळुं जल हुं, पीवानो नथी, केमके अदत्तादाननुं म्होदुं पाप कहेळुं ले.

शाखाग्रादुपसंहृत्य शुक रूपं सपञ्चरम् । उत्तीर्याग्नेचरः कोऽपि नरः स्थित्वा मुदावदत् ॥ ५१ ॥

अर्थः—पांजरांसहित ते शुकनुं रूप संहरीने, तथा डाळपरथी उतरीने, आगळ चालतो कोइक पुरुष उभो रहीने हर्षथी तेने कहेवा लाग्यो के, ॥ १५ ॥

वैताढ्ये विपुलापुर्या सूर्याख्यः खेचरोऽस्म्यहम् । त्वत्पुरे विशदं तातं मुनिं नन्तुं वनेऽगमम् ॥ ५२ ॥

अर्थः—वैताढ्य पर्वतपर विपुलानमनी नगरीमां (वसनारो) हुं सूर्यनामना विद्यधर छुं, अने तारा नगरमां (मारा) पिता विश-
दनामना मुनिने वांदवा माटे हुं वनमां गयो हतो. ॥ ५२ ॥

ममासंख्यधनस्यापि परद्रव्ये हृते सुखम् । अतोमामयमुद्दिश्यादिदेशास्तेयवर्णनाम् ॥ ५३ ॥

अर्थः—(मारीपासे) असंख्यातुं धन होवा छतां पण, मने पारकुं धन लेवाथी आनंद थाय छे, तेथी मने उद्देशीने ते मुनिराजे आस्तेयव्रतनुं वर्णन करी उपदेश आप्यो. ॥ ५३ ॥

अदत्तादानविरतिस्त्वया चक्रे तु तत्पुरः । चिरं चिन्तितवानस्मि तदा सस्मयविस्मयः ॥ ५४ ॥

अर्थः—(ते समये) तें तो तेमनी पासे अदत्तादान विरमणव्रतनो स्वीकार कर्यो, त्यारे हास्यसहित आश्चर्य पामीने में घणा काळसुधी एवो विचार कर्यो के, ॥ ५४ ॥

दूरं देशं विशन्त्येते सार्थपाः श्रीलवार्थिनः । तत्किं दृष्ट सुखेनान्यद्रव्यं नैव हरन्त्यमी ॥ ५५ ॥

अर्थः—ए सार्थवाहो लक्ष्मीनो लेशमात्र मेळववा माटे पण दूर दूरना देशोमां जाय छे, माटे नजरे पडेलुं परद्रव्य तो आ आ लोको सुखे समाधे शामाटे नहीज उपाडी ले? ॥ ५५ ॥

तदवश्यं करिष्येऽस्य सार्थपस्य परीक्षणम् अदृश्येन मया प्रापि प्रस्तावस्त्वद्य पश्यता ॥ ५६ ॥

अर्थः—माटे खरेखर आ सार्थवाहनी हुं परीक्षा करीश, एरीते अदृश्यपणे रहीने जोतांथकां मने आज तो आ प्रस्ताव प्राप्त थयो.

नृत्न रत्नमालां ते निधिं चाहमदर्शयम् । न जितस्त्वं तु लोभेन वस्तूनां महतामपि ॥ ५७ ॥

अर्थः—पुरुषोमां रत्नसमान एवा हे गुणधर सार्थवाह ! में तने रत्नोनी माळा तथा निधान देखाडयुं, परंतु तुं तेवी महान वस्तुओना लोभथी पण जीतायो नही ॥ ५७ ॥

कृत्वा बाहं मृतं पादगत्या तृष्णातुरस्य ते । मयाम्भो दर्शितं शातं कीरप्रेरणयान्वितम् ॥ ५८ ॥

अर्थः—(वळी) घोडाने मारीने, पगे चालवाथी तृषातुर थयेला एवा तने में ते शुकनी प्रेरणासहित शीतळ जल पण देखाडयुं

कार्ये वर्यतमे प्रौढे प्राणरक्षणलक्षणैः । लोभेन न पराभूतस्त्वमल्पस्यापि वस्तुनः ॥ ५९ ॥

अर्थः—प्राणरक्षणरूप महान् अने उत्तम कार्य आवी पडतां पण तुं स्वल्प वस्तुना लोभथी पण पराभव पामी शक्यो नही.

तमित्युक्त्वा निजान्सूर्यः खेचरानयमाह्वयत् । तत्रासीरन्नदृश्यास्ते बभूवुः प्रकटाः पुरः ॥ ६० ॥

अर्थः—तेने एम कहीने ते सूर्यविद्याधरे पोताना (संबंधी) विद्याधरोने बोलाव्या, त्यां तेओ अदृश्य रह्या हता, तेथो तेनी आगळ आवी तेओ प्रगट थया. ॥ ६० ॥

एभिः सूर्यः समानीय मणिमालां निधिं हयम् । अन्यच्च प्रचुरं द्रव्यं सार्थपस्य पुरोऽमुचत् ॥ ६१ ॥

अर्थः—पछी ते सूर्यविद्याधरे तेओनी मारफते ते मणिमाला, निधान, तथा घोडो, अने बीजुं पण घणुं द्रव्य मगावीने ते सार्थवाहनी आगळ मूक्युं ॥ ६१ ॥

सधनश्वं तथा सार्थे सार्थेशविरहादिते । स निनाय जनप्रीतिकरं गुणधरं क्षणात् ॥ ६२ ॥

अर्थः—पछी ते विद्याधर द्रव्य तथा घोडासहित, लोकोने आनंद उपजावनारा ते गुणधर सार्थवाहने क्षणवारमां ते सार्थपतिना विरहथी पीडित थयेला ते सार्थमां लेइ गयो. ॥ ६२ ॥

किमेतद्धनमित्युक्तः सार्थपेनाथ सोऽवदत् । किञ्चिन्मदीयं किञ्चिच्च कौतुकाज्जनतो हृतम् ॥ ६३ ॥

अर्थः—पछी आ धन कोनुं छे? एम सार्थवाहे कहेवाथी ते सूर्यविद्याधर बोल्यो के. आमांथी केटलुंक धन मारुं पोतानुं छे, अने केटलुंक कौतुकथी बीजानुं हरी लीधेलुं छे. ॥ ६३ ॥

चौर्यं तातस्य राजर्षेर्बोधैर्मुक्तं न यन्मया । तत्त्वद्ब्रतावलोकेन स्वयमेवाद्य तत्यजे ॥ ६४ ॥

अर्थः—राजर्षि पिताजीना प्रतिबोधथी पण में जे चौर्य आचरण तज्युं नहोतुं, तेने तारुं ब्रत जोइने आजें में मारी मेळेज

तजी दीधुं छे. ॥ ६४ ॥

इत्थं त्वं मे गुरुस्तत्तेऽर्चयामेतद्धनं कृतम् । इति जल्पपरं विद्याधरं गुणधरोऽभ्यधात् ॥ ६५ ॥

अर्थः—ए रीते तुं मारो गुरु छे, तेथी तारां पूजन माटे में आ द्रव्य तने भेट धर्युं छे, एम बोलता ते सूर्यविद्याधरने ते गुणधर सार्थवाहे कहुं के, ॥ ६५ ॥

धनं यस्य हृतं यत्तत्तस्मै देहि तमश्छिदे । इत्युक्तस्तत्तथा वाक्यं सूर्यश्चक्रे स्वसेवकैः ॥ ६६ ॥

अर्थः—जेनुं जे धन हर्युं होय, ते पापना नाश माटे तेना मालिकने [पाछुं] आपी दे? एम तेणे कहेवाथी ते सूर्य विद्याधरे पोताना सेवको मारफते तेना कहेवा मुजब कर्युं. ॥ ६६ ॥

गृहाणेदं धनं मे त्वमिति जल्पंश्च खेचरः । अभाणि सार्थपेन स्वं मुक्त्वा सर्वस्वमग्रतः ॥ ७७ ॥

स्वीकुरु त्वमिदं यन्मयेति वित्तंप्रतिश्रुतम् । यो मेऽश्वं जीवयत्येनं तस्मै सर्वं ददे धनम् ॥ ६८ ॥

किंच पात्रं न दानार्हमहं तत्ते धनं ध्रुवम् । न गृह्णामीति जल्पन्तं सार्थपं खेचरो जगौ ॥ ६९ ॥

अर्थः—हवे आ मारं धन तुं ले? एवा बोलता ते विद्याधरने, पोतानुं सघळुं धन आगळ मूकीने सार्थवाहे कहुं के, ॥६७॥ तुं आ धन ग्रहण कर? केमके में एवी प्रतिज्ञा करी छे के, जे कोइ मारा आ घोडाने जीवाडे, तेने मारुं सघळुं धन आपवुं, ॥६८॥ वळी हुं कंइ दान देवालायक मात्र नथी, माटे तारुं धन हुं खरेखरे ग्रहण नही करुं एम बोलता ते सार्थवाहने ते विद्याधरे कहुं के ॥६९॥

अहं त्वदुपदेशस्य नेहानृण्यं भवे भजे । तत्स्वमायाकृते कार्ये कथंगृह्णामि ते धनम् ॥ ७० ॥

अर्थः—हूं तारा उपदेशना बदलामां आ भवमां तो करजमुक्त थइ शकुं तेम नथी, माटे में मायाथी करेला कर्णना बदलामां हुं तारुं धन केम लेइ शकुं. ॥ ७० ॥

मद्वनं त्वं न गृह्णसि नाददेऽहं तु ते धनम् । ततः सार्थेश कः स्वामी श्रियामासां भविष्यति ॥ ७१ ॥

अर्थः—बली हे सार्थपति ! मारुं धन तुं लेतो नथी, अने हुं तारुं धन लेतो नथी, तो हवे आ लक्ष्मीनो कोण मालिक थरो?

सोऽप्याह धर्म एवैकः प्रभुस्त्रिभुवनश्रियाम् । यस्मै यस्मै प्रदत्ते स तस्य तस्य भवन्ति ताः ॥ ७२ ॥

अर्थः—(त्यारे) ते सार्थवाहे पण कशुं के, एक धर्मज त्रणे भुवनोनी लक्ष्मीनो स्वामि छे. केमके जेने जेने ते आपे छे, तेनी तेनी ते लक्ष्मी थाय छे. ॥ ७२ ॥

तदेहि यावः सर्वत्र धर्मे सर्वज्ञदर्शिते । विश्वस्वामिनि विन्यस्य कृतार्थी कुर्वहे श्रियम् ॥ ७३ ॥

अर्थः—माटे चालो ? आपण बन्ने जइये, अने सर्वज्ञप्रभुए देखाडेला, तथा जगतना स्वामीरूप सर्व धर्मोमां आ लक्ष्मीनो उपयोग करीने तेने आपणे कृतार्थ करीये. ॥ ७३ ॥

वचस्यङ्गीकृते तेन खेचरेण प्रमोदिना । ददतुर्मुदितौ वित्तं सप्तक्षेत्र्यामुभौ शुभौ ॥ ७४ ॥

अर्थः—पछी ते विद्याधरे हर्षथी तेनुं वचन स्वीकार्याबाद खुशी थयेला ते बन्ने उत्तम पुरुषाए ते (सयलुं) द्रव्य साते क्षेत्र-मां वापर्युं. ॥ ७४ ॥

ततो गुणधरः क्षिप्त्वा भवं धर्मैः सुखादसौ । लक्ष्मीपुञ्ज प्रभापुञ्ज पुण्यपुञ्जो भवानभूत् ॥ ७५ ॥

अर्थः—पछी ते गुणधर सुखेसमाधे धर्म कार्योवडे संसारनो क्षय करीने, हे ! कांतिना समूहवाळा लक्ष्मीपुंज ! तमो पुण्योना समूहवाळा थया. ॥ ७५ ॥

तच्छिक्षयैव सूर्योऽपि त्यक्तस्तेयो धनं ददत् । पूर्णायुः पुण्यमानेन जातोऽस्मि व्यन्तराधिपः ॥ ७६ ॥

अर्थः—वळी ते गुणधरना उपदेशथीज ते सूर्य विद्याधर पण चोरी करवानुं तजीने, द्रव्यदान देतोथको, आयु संपूर्ण थये, पुण्यना प्रमाणमुजव हुं आ व्यंतरोनो स्वामी थयो छुं. ॥ ७६ ॥

त्वद्भाग्यदेवताशक्तिनुन्नो गर्भात्प्रभृत्यपि । अपूरयं रयात्तेऽहं कालकालोचितं हितम् ॥ ७७ ॥

अर्थः—तारी भाग्यदेवीनी शक्तिथी प्रेरायेळा एवा में छेक गर्भथी मांडीने एकदम तारुं समये समये उचित हित पूर्ण, कर्युं छे इति व्यन्तरवागन्ते मूर्छामाप्य प्रबोधभाक् । संजातजातिस्मरणो लक्ष्मीपुञ्जः पदं मुदाम् ॥ ७८ ॥

विशुद्धं धर्ममाराध्य लब्ध्वा देवत्वमच्युते । स्तुत्यं वितत्य मर्त्यत्वं श्रेयःश्रियमशिश्रियत् ॥ ७९ ॥

अर्थः—ए रीते व्यन्तरना वचनने अंते मूर्छा पामीने, प्रतिबोध पामी, जातिस्मरण ज्ञान प्राप्त थवाथी हर्षना स्थानरूप थयेलो ते लक्ष्मीपुंज, ॥ ७८ ॥ निर्मल धर्म आराधीने, तथा अच्युत देवलोकमां देवपणुं पामी, तथा पछी प्रशंसनीय मनुष्यभव पामीने मोक्षलक्ष्मीना आश्रयवाळो थयो. ॥ ७९ ॥ युग्मं ॥

लक्ष्मी-
पुंज
॥१७॥

इत्याससर्वलक्ष्मीकलक्ष्मीपुञ्जनिदर्शनात् । जनेन भाव्यमस्तेयव्रतशस्तेन सर्वदा ॥ ८० ॥

अर्थः—एरीते मेळवेल छे सर्व प्रकाहनी लक्ष्मी जेणे एवा ते लक्ष्मीपुंजना उदाहरणथी लोकोए अस्तेयव्रतना पालनथी हमेशा प्रशंसनीय थवुं ॥ ८० ॥

इत्यदत्तादानव्रतविचारे लक्ष्मीपुञ्जकथा ॥

॥ आ चरित्र श्रीवर्धमानसूरिए रचेला वासुपूज्यचरित्रमांथी ओधरीने तेनुं गुजराती भाषांतर करी
छपावी प्रसिद्ध करेल छे. ॥

चरित्रं
॥१७॥

॥ इति श्रीलक्ष्मीपुंजचरित्रं समाप्तम् ॥